

A close-up, profile view of a woman with long, wavy brown hair, looking out of a window. The lighting is warm and golden, suggesting sunset or sunrise. The window frame is visible on the left.

ERŠKĖČIŲ PAUKŠČIAI

Colleen McCullough

PASAULINIS BESTSELERIS

A small, single-story stone church with a gabled roof and arched windows, situated in a dry, desert-like landscape. A bare, gnarled tree stands in front of the church. The ground is reddish-brown and covered with sparse vegetation.

TYTO ALBA

ERŠKĖČIŲ PAUKŠČIAI

Colleen McCullough

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
Kristina Miliūnienė

VILNIUS 2019

Colleen McCULLOUGH
THE TORN BIRDS
Harper&Row Publishers, New York, 1977

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Copyright © 1977 by Colleen McCullough
Published by arrangement with Avon, an imprint of HarperCollins Publishers.
© Kristina Miliūnienė, vertimas į lietuvių kalbą, 2005, 2019
© „Tyto alba“, 2006, 2019

ISBN 978-609-466-403-8

Yra legenda apie paukštį, kuris gieda tiktai vieną vienintelį kartą gyvenime, bet daug gražiau nei kas kitas šioje žemėje. Palikęs lizdą, jis leidžiasi ieškoti erškėčių krūmo ir neturi ramybės tol, kol suranda. Tada pragysta tarp dygių šakų ir, spausdamasis krūtine prie ilgiausio, aštriausio spyglio, persiveria širdį. Mirties valandą, užmiršęs viską, jis gieda taip, kad jam neprilygsta nei vieversys, nei lakštingala. Nepaprasta jo giesmė, vienintelė gyvenime, ir už ją atiduodama gyvybė. Tačiau visas pasaulis klausosi nuščiuvęs, ir Dievas šypso danguje. Nes tai, kas geriausia, atitenka per didžiausias kančias... Bent taip sako legenda.

I

1915–1917

MEGÈ

1

Tūkstantis devyni šimtai penkioliktųjų gruodžio aštuntą Megei Klieri suėjo ketveri metai. Motina, po pusryčių nukrausčiusi stalą, įbruko jai į rankas popierinį paketėlį ir liepė eiti laukan. Atsitūpusi prie akacijų krūmo netoli vartų, Megė nekantriai ėmė jį pešioti. Pirštukai neklausė, suvyniota buvo kietai; popierius dvelkė didžiąja Vehaino parduotuve, ir ji suprato, kad šitas daiktas per kažkokį stebuklą ne padarytas namiškių ir ne kieno atiduotas, o nupirktas.

Iš kampo pasirodė kažkas švelnus, blausaus aukso spalvos; ji ėmė plėšyti popierių skubiau, ir jis drisko ilgomis nelygiomis juostomis.

– Agnesė! Ak, Agnesė! – ištarė ji meiliai ir net sumirksėjo žiūrėdama į lėlę suplėšyto popieriaus lizde.

Iš tikrųjų stebuklas. Tik vieną kartelį Megė buvo buvusi Vehaine – tada seniai, gegužę, ją nusivežė todėl, kad buvo labai gera mergaitė. Ji sėdėjo ant aukštos dvirачio vežimaičio pasostės greta mamos kuo klusniausiai, bet buvo pernelyg susijaudinusi, tai beveik nieko nepamatė ir neprisiminė. Įsiminė tiktai Agnesę, gražuolę lėlę rožinio atlaso krinolinu, išvien apsiuvinėtu kremniais mezginiais, sėdinčią ant prekystalio. Iškart mintyse ir pavadino ją Agnese – tik tas vardas jai atrodė tinkamas tokiai su niekuo nepalyginamai būtybei. Tačiau mėnesių mėnesius Megė svajojo apie Agnesę be jokios vilties; ji dar nebuvo turėjusi lėlės ir nežinojo, kad mažos mergytės ir lėlės – tiesiog neperskiriamos. Ji žaidė sau laiminga su senais, nuo brolių atlikusiais švilpukais, laidyklėmis, sulankstytais ka-reivėliais, išsipurdavo rankas ir išsipurvindavo batukus.

Megei nė į galvą neatėjo, kad su Agnese galima žaisti. Paglosčiusi ryškiai rožinės suknelės klostes, – nė vienos moters nebuvo mačiusi su tokia puošnia suknele, – ji švelniai pasiėmė Agnesę į glėbį. Lėlės rankos ir kojos buvo taip sunertos, kad visaip lankstėsi ir sukiojosi; sukiojosi net kaklas ir plonas dailus liemuo sukiojosi. Aukšiniai plaukai buvo sukelti nuo kaktos į aukštą kuodą, prismaigstyta perliukų, kaklas ir krūtinė bolavo tarp kreminių lengvų kaip puta mezginių, susegtų perline sagele. Švelniai padažytas gražių bruožų veidas buvo matinis, neglazūruoto porceliano, todėl atrodė kaip natūralios odos. Stulbinamai gyvos mėlynos akys švietė apsuptos blakstienų iš tikrų plaukų, akių rainelės buvo išmargintos ir apvestos tamsesniu brūkšneliu; Megė buvo sužavėta, kai pamatė, kad Agnesei atsilošus akys užsimerkia. Ant rausvo skruosto jai buvo juodas apgamas, o pro tamsiai raudonas vos praviras lūpas buvo matyti smulkučiai balti dantys. Megė atsargiai pasidėjo lėlę į sterblę, patogiai sukeitė kojas ir sėdėjo neatitraukdama nuo jos akių.

Šitaip jai sėdint po akacija, atbėgo Džekas ir Hiujis, šiugždinami dalgio neužgriebtą patvorio žolę. Megės plaukai kaip tikros Klieri degė lyg ugnis – visi Klierių vaikai, išskyrus Frenką, kaip už bausmę turėjo raudoną vienokio ar kitokio atspalvio kupetą plaukų. Džekas kumštelėjo broliui ir smagiai parodė į Megę. Jie persiskyrė šypsodamiesi ir tarytum kareiviai, sekantys paskui išdavišką maorį, ėmė sėlinti iš dviejų pusių. Bet Megė būtų ir šiaip jų negirdėjusi – ji tik galvojo apie Agnesę ir tyliai sau niūniavo.

– Ką čia turi, Mege? – staigiai prišokęs suriko Džekas. – Parodyk!

– Aha, parodyk! – sukikeno Hiujis iš kitos pusės.

Megė prisiglaudė lėlę prie krūtinės ir papurtė galvutę:

– Ne, ji mano! Aš gavau gimimo dienas!

– Parodyk, parodyk! Mes tik pasižiūrėsime.

Džiaugsmas ir pasididžiavimas paėmė viršų. Megė pakėlė lėlę, kad ir broliai pasigėrėtų.

– Žiūrėkit, kokia graži! Jos vardas Agnesė.

– Agnesė? Agnesė? – Džekas vos nepaspringo. – Na ir varde-lis! Kodėl gi nepavadinai Mere ar Bete?

– Todėl, kad ji Agnesė.

Hiujis pastebėjęs, kad lėlės riešas sukiojasi, net švilptelėjo.

– Ei, žiūrėk, Džekai! Jai galima rankas judinti!

– Kaip? Duok, pamėginsim.

– Ne! – Megė vėl apsikabino lėlę, jau su ašaromis akyse. – Ne, jūs ją sudraskysit! Oi, Džekai, neimk, sudraskysi!

– Cha! – Jo nešvarūs įdegę pirštai apėmė sesutės riešus, stip-riai suspaudė. – Nori, kad tau rankas išsukčiau? Ir nežliumbk, nes pasakysiu Bobui. – Jis mėgino praskėsti jos rankutes, net oda pabalo, o Hiujis traukė nutvėręs už lėlės sijono. – Duok, nes dar blogiau bus!

– Ne, Džekai, būk geras! Tu ją sudraskysi, tikrai sudraskysi! Oi, paleisk! Būk geras, neliesk!

Nors riešus labai skaudėjo, ji tvirtai laikė lėlę kūkčiodama ir spardydamasi.

– Jau turiu! – suklykė Hiujis, kai lėlė išslydo Megei iš glėbio.

Džekas ir Hiujis susižavėjo lėle visai kaip Megė; šalin nulėkė suknelė, apatiniai sijonai ir ilgos mezginiuotos kelnaitės. Agnesė liko nuoga, ir berniukai visaip vartė ją ir tampė, užkėlė koją virš galvos, veidą nusuko į nugarą, kraipė kaip įmanydami. Megė sto-vėjo šalia ir verkė, bet jiems buvo nė motais, o ji net nemanė šauktis pagalbos, nes taip jau buvo Klierių šeimoje – nemoki pats atsilai-kyti, pagalbos ir užuojautos nelauk, nesvarbu, kad tu mergaitė.

Auksiniai lėlės plaukai susitaršė, perlai švysčiodami sukrito į aukštą žolę ir prapuolė. Apdulkėjęs batas netyčia užmynė numestą suknytę ir ant atlaso paliko kalvės suodžių dėmę. Megė suklupusi puolė rinkti mažičius rūbelius, kol jų daugiau nepagadino, pas-kui ėmė naršyti po žolę, kur galėjo būti įkritę perliukai. Akis tem-dė ašaros, širdį gniaužė lig tol nepatirtas skausmas, nes ji dar ne-buvo turėjusi nieko, dėl ko būtų buvę verta sielotis.

Frenko įmesta į šaltą vandenį pasaga sušnypštė, jis atsitiesė; nugara paskutinėm dienom nebeskaudėjo, tai gal jau bus įpratęs kalviauti. Seniai laikas, būtų pasakęs tėvas, juk visą pusmetį jau dirbi. Bet Frenkas ir pats žinojo, kiek jis jau pristatytas prie žaizdro ir priekalo: skaičiavo tą laiką su pagieža ir neapykanta. Įmetęs į dėžę kūji, virpančia ranka nusibraukė nuo kaktos lygius juodus plaukus ir per galvą nusitraukė seną odinę prijuostę. Marškiniai buvo numesti kampe ant šiaudų krūvos; Frenkas sunkiais žingsniais nuėjo ten ir valandėlę pastovėjo įsmeigęs akis – juodas ir išplėstas – į neobliuotą sieną, nieko nematydamas.

Jis buvo nedidukas, ne aukštesnis kaip penkių pėdų ir trijų colių, ir liesas kaip visi paaugliai, bet nuo darbo su kūju jau pūpsojo pečių ir rankų raumenys, o nuoga balta lygutėlė oda blizgėjo nuo prakaito. Jo plaukai ir akys buvo juodi – tuo skyrėsi iš visos šeimos; putlios lūpos bei plati nosis irgi buvo ne kaip kitų – motina turėjo maorių kraujo, ir tai buvo matyti. Jam jau greit šešiolika, o Bobui dar tik vienuolika, Džekui dešimt, Hiujui devyneri, Stiuartui penkeri, o mažajai Megei treji. Tada jis prisiminė, kad Megei šiandien suėjo ketveri metukai, juk jau gruodžio aštunta. Frenkas apsilvilo marškinius ir išėjo iš daržinės.

Namas stovėjo ant kalniuko bent šimtu pėdų aukščiau už daržinę ir arklidę. Kaip ir visi namai Naujojoje Zelandijoje, jis buvo medinis, aplipdytas priestatais, bet tik vieno aukšto, kad nors kas liktų, jei būtų žemės drebėjimas. Aplink namą augo akacijų krūmai, tuo metu gausiai apsipylę skaisčiai geltonais žiedais; vešliai, kaip ir visur šitame krašte, žaliavo žolė. Net viduržiemį, kai pavėsy per visą dieną išsilaiko nenutirpęs šerkšnas, žolė neparuduoja, o per ilgą švelnią vasarą ji pasidaro tik žalesnė. Lyja čia taip ramiai, kad nė jokio glėžno augalėlio neįdrėks, snigti visai nesninga, o saulė tiktai glosto, bet nekepina. Naujojoje Zelandijoje Dievo rykštė nepliekia iš dangaus, o grasina iš žemės gelmių. Visad lauki užgniaužęs kvapą, kojomis vos jausdamas drebėjimą ir duslius smūgius. Nes po žeme glūdi baisinga jėga, tokia milžiniška jėga,

jog prieš trisdešimt metų dingo kaip nebuvo aukščiausias kalnas; lyg niekur nieko stūksojusių kalvų šlaitai sutrūkinėjo, iš plyšių staugdami ėmė veržtis garai, ugnikalniai spjaudė į padangę dūmų kamuolius, o kalnų upokšniai bėgo karšti. Riebiai kunkuliavo didžiuliai purvo ežerai, vandenyno bangos baikščiai plakėsi į uolas, kurių galėjo ir neberasti per kitą jūros potvynį, ir žemės pluta vietom tebuvo devynių šimtų pėdų storio.

Ir vis tiek tai gera, maloninga žemė. Už namo plyti kiek banguota lyguma, žalia kaip Fionos Klieri sužadėtuvių žiedo smaragdas, nusėta tūkstančiais baltų gumulėlių, kurie iš arčiau pasirodo esą avys. O ten, kur žydrame danguje juoduoja dantyta kalnų linija, į dešimties tūkstančių pėdų aukštį šauna Egmonto kalnas, paniręs debesyse, jo šlaituose baltuoja sniegas, o visas pavidalas toks taisyklingas ir tobulas, jog net tie, kurie kaip Frenkas mato jį kiekvieną dieną, per visą savo gyvenimą nesiliauja juo gėrėjęsi.

Nuo daržinės į namus gana stati įkalnė, bet Frenkas ėjo skubiai, nes žinojo, kad dabar pasitraukti iš kalvės negalima, tėvo buvo aiškiai dėl to pasakytą. Pagaliau pasukęs už namo kampo, prie akacijos krūmo jis pamatė vaikus.

Frenkas vežė motiną į Vehainą pirkti Megei lėlės ir lig šiol tebesistebėjo, kaip ji tai sugalvojo. Motina nedovanodavo per gimtadienius nepraktiškų daiktų, neturėjo tiek pinigų ir nė vienam vaikui nebuvo nupirkusi žaislo. Visi gaudavo drabužių, ir negausi apranga pasipildydavo per Kalėdas bei gimimo dienas. Bet Megė greičiausiai bus pamačiusi lėlę, kai tąkart buvo nuvažiavusi į miestelį, ir Fiona to neužmiršo. Kai Frenkas ėmė klausinėti, ji tik sumurmėjo, atseit kaip čia bus mergaitė be lėlės, ir nukreipė kalbą į kitą.

Ant tako Džekas ir Hiujis nutvėrė lėlę iš abiejų pusių negailestingai sukiojo jai visus sąnarėlius. Megė Frenkas matė iš nugaros, ji stovėjo ir žiūrėjo, kaip broliai niekina Agnesę. Baltos švarios kojinitės buvo nusmukusios ir susiraukšlėjusios apie juodus batukus, ir iš po rudos aksominės šventinės suknutės buvo matyti

rausvos blauzdos. Ant nugaros vilnijo ir švytėjo saulėje rūpestingai sugarbanoti plaukai – ne vario ir ne aukso, bet savotiškos tarpinės spalvos. Baltas taftos kaspinas, kuriuo buvo perrištos garbanos, kad nekristų ant kaktos, karojo visas purvinas, suknelė buvo dulkina. Vienoje rankutėje Megė laikė suspaudusi lėlės drabužėlius, kita bergždžiai stengėsi nustumti Hiujį.

– Ak jūs rupūžės!

Džekas ir Hiujis stryktelėjo ir nukūrė užmiršę lėlę; kai Frenkas keikiasi, protingiausia nešdintis.

– Tegu tik aš dar nutversiu jus kišant nagus prie tos lėlės, atkentės jūsų šiknos! – suriko Frenkas jiems iš paskos.

Pasilenkęs suėmė Megę už pečių, švelniai krestelėjo.

– Na na, ko verki? Jau nustok, jie gi nuėjo ir daugiau tavo lėlytės nebelies, aš tau sakau. Ei, nusišypsok, juk šiandien tavo gimimo diena!

Megės veidukas buvo net paburkęs, ašaros bėgo upeliais; ji žvelgė į Frenką tokiomis didelėmis ir liūdnomis pilkomis akimis, kad jam sugniaužė gerklę. Išsitraukęs iš kelnų kišenės nešvarų skudurėlį, nevikriai perbraukė jai per skruostus, paskui suėmė nosį:

– Pūsk!

Megė padarė kaip liepiama; ašaros jau džiūvo, ir ji pradėjo pasakoti garsiai žagsėdama:

– Oi, Fre-Fre-Frenkai, jie iš manęs atėmė Ag-Agnesę! – Ji sušnarpštė. – Jos pla-aukai visi pasileido, ir ji pa-pa-pametė visus gražiuosius perliukus! Jie nukrito į zo-zo-zolę, kaip dabar juos rasiu!

Vėl pasipylė ašaros, užtiško Frenkui ant rankos; jis valandėlę žvelgė į šlapią dėmelę ant savo odos, paskui nulaižė tuos lašelius.

– Na tai reikės suieškoti, ar ne? Bet kaip tu ieškosi, kai taip verki, a? Ir ko dabar kalbi kaip mažytė? Juk jau pusė metų, kai moki sakyti „zolę“, o ne „zolę“! Na, dar papūsk nosytę ir pasiimk savo vargšiukę... kaip ji?.. Agnesę. Jeigu neaprengsi, ji smarkiai nudegs saulėje.

Jis pasodino Megę tako pakrašty, atsargiai padavę jai lėlę ir ėmė keliaklupsčias šliaužioti, naršydamas po žolę; pagaliau džiu-giai šūktelėjo ir atkišo jai perliuką.

– Va! Vienas jau yra! Mes juos visus surasim, tu tik palauk, pamatysi.

Megė nudžiugusi žiūrėjo, kaip vyresnysis brolis kniausiasi tarp žolių ir rodo jai kiekvieną atrastą perliuką; paskui ji prisiminė, kokia tikriausiai jautri Agnesės oda, kaip lengvai ji gali nudegti, ir susikaupusi ėmė lėlę rengti. Agnesė neatrodė labai nukentėjusi. Plaukai buvo susivėlę, šukuosena iširusi, rankos ir kojos dėmėtos, nes berniūkščiai tapė jas purvinais pirštais, bet viskas tebebuvo sveika. Megei virš ausų buvo įkišta po vėžlio kiauto šukutes; ji ėmė traukti vienas, šiaip taip ištraukė ir pradėjo šukuoti Agnesei plaukus, tikrų tikriausius plaukus, gražiai priklijuotus prie marlės ir nušviesintus iki auksinės šiaudų spalvos.

Ji nevikriai braukė per kažkokį gniuzulą plaukuose, ir atsitiko baisus dalykas. Plaukai atitrūko, visi iškart, ir kaip koks sušiauštas kuodelis pakibo ant šukučių. Virš lygios plačios Agnesės kaktos nebebuvo nieko – jokio viršugalvio, net pliko kiaušo. Tik baisi žiojinti skylė. Virpėdama iš baimės, Megė pasilenkė ir žvilgtelėjo į galvos vidų. Ten neaiškiai buvo matyti atvirkštiniai skruostų ir smakro kontūrai, pro praviras lūpasėjo šviesa ir tamsavo dantys kaip kokio žvėriuko, o aukščiau buvo Agnesės akys – du pasibaisėtini barškantys rutuliukai, užmauti ant vielos, žiauriai per-smiegtos per galvą.

Megė suriko plonai ir garsiai, nevaikiškai; numetė Agnesę ir toliau rėkė užsidengusi rankutėmis veidą, virpėdama ir krūpčiodama. Paskui pajuto, kaip Frenkas traukia nuo veido delnus ir ima ją ant rankų, glaudžia jos galvytę sau prie kaklo. Apsikabinusi jį, Megė leidosi guodžiama ir taip aprimo nuo jo artumo, kad net užuodė, kaip maloniai jis kvepia, – arkliais, prakaitu ir geležimi.

Kai ji nusiramino, Frenkas paklausė, kas atsitiko; jis paėmė lėlę ir nusteбęs žiūrėjo į jos tuščiavidurę galvą, mėgindamas pri-

siminti, ar ir ji kamavo tokios keistos baimės, kai buvo mažas. Bet ne, ji tada buvo apsėdę kitokie košmarai – žmonės, šnabždesiai, šalti žvilgsniai. Prisiminė sumenkusi, susitraukusi motinos veidą, savo delne drebančią jos ranką, palinkusius pečius.

Ką Megė buvo mačiusi, kad taip persigando? Ji, ko gero, nebūtų taip susijaudinusi, jei vargšė Agnesė, netekusi plaukų, būtų apsipylusi krauju. Kraujas buvo įprastas daiktas; bent kartą per savaitę kuris nors iš Klierių jo paliedavo gana gausiai.

– Jos akys, akys! – šnibždėjo Megė, nenorėdama nė žiūrėti į lėlę.

– Ji tiesiog stebuklinga, Mege, – sumurmėjo Frenkas, kniaubdamasis Megei į plaukus. Kokie puikūs plaukai, vešlūs, ir kokia sodri spalva!

Bent pusvalandį jam reikėjo įkalbinėti, kad ji pažvelgtų į Agnesę, ir dar bent pusvalandis praėjo, kol ji išdrįso pasižiūrėti į kiaurą lėlės galvą. Frenkas parodė, kaip įtaisytos akys, kaip rūpestingai ir tiksliai viskas suderinta, kad jos lengvai atsimerktų ir užsimerktų.

– O dabar eime, tau laikas namo, – pasakė Frenkas, kilstelėjęs aukštyn pagavo Megę į glėbį, o per vidurį išspraudė lėlę. – Mes paprašysim mamytę, kad ją sutaisytų, gerai? Išskalbsim ir išlygin- sim drabužėlius ir vėl priklijuosim plaukus. O su tais perliukais aš padarysiu tikrus segtukus, kad neiškristų, ir tu galėsi visaip ją šukuoti.

Fiona Klieri virtuvėje skuto bulves. Ji buvo labai daili, tikra gražuolė, žemesnio nei vidutinio ūgio, tiktai gana griežto veido, net rūsti; turėjo puikią figūrą ir liekną liemenį, kuris nė kiek nepastorėjo, nors buvo išnešiojusi šešis vaikus. Ji vilkėjo pilka medvilnėne suknele, kurios apačia šlavė švarutėles grindis; iš priekio suknelę saugojo didžiulė balta krakmolyta prijuostė, ant sprando ją laikė juostelė, o už nugaros buvo rūpestingai surišta standi kokarda. Nuo anksta us ryto iki vėlaus vakaro Fionos gyvenimas ėjo

virtuvėje ir darže, jos tvirti juodi bateliai mynė ir mynė tuo pačiu ratu – nuo viryklės prie skalbinių geldos, paskui prie daržo lysvių, prie skalbinių virvių ir vėl prie viryklės.

Ji padėjo peilį ant stalo, pasižiūrėjo į Frenką ir Megę, ir gražių jos lūpų kampučiai nusileido.

– Mege, tau šįryt leidau apsivilkti šventinę suknelę, tik kad neišpurvintum. O dabar pasižiūrėk į save! Kokia tu nevala!

– Ji nekalta, mama, – užsistojo Frenkas. – Džekas ir Hiujis buvo atėmę iš jos lėlę, norėjo pasižiūrėti, kaip sukiojasi rankos ir kojos. Aš prižadėjau Megei, kad mes ją sutaisysim, bus vėl kaip nauja. Juk sutaisysim, ką?

– Parodyk, – Fija ištiesė ranką prie lėlės.

Ji buvo nekalbi moteris, nesileisdavo į ilgas šnekas. Niekas nežinojo, ką ji galvoja, net vyras; jam buvo palikusi drausminti vaikų ir pati jo klausė – visa, ką jis liepdavo, darė neprieštaraudama ir nesiskųsdama, jei tik nenutikdavo kas nors neįprasta. Megė buvo girdėjusi brolius šnibždantis, kad ji tėtės bijosi ne mažiau kaip ir jie; gal tai buvo ir tiesa, bet Fiona savo baimę slėpė po išoriniu griežtoku ramumu. Ji niekad nesijuokdavo, niekad ir nesikarščiuodavo.

Apžiūrėjusi Agnesę, Fija padėjo ją ant spintelės prie viryklės ir pažvelgė į Megę.

– Drabužėlius išskalbsiu rytoj iš ryto, tada ir šukuoseną sutvarkysiu. O Frenkas šiandien po vakarienės gali priklijuoti plaukus ir ją išmaudyti.

Žodžiai buvo greičiau ne guodžiantys, o dalykiški. Megė linktelėjo nedrąsiai šypsodama; kartais ji taip norėdavo, kad mama nusijuoktų, bet toji nesijuokdavo. Megė jautė, kad jos abi turi kažką bendra, skirtinga nuo tėvo ir berniukų, bet mama buvo tokia tolimesnė su ta savo tiesia nugara, tomis nenustygstančiomis kojomis. Ji tik linktelės išsiblaškiusi, pasiaus savo plačius sijonus, sukdamasi tarp viryklės ir stalo, vis dirbdama, dirbdama, dirbdama.

Nė vienas iš vaikų, išskyrus Frenką, nesuprato, kad Fija nuolatosis ir beviltiškai pervargusi. Tiek daug reikia visko padaryti, pinigų vis trūksta ir trūksta, neužtenka nė laiko, ir rankas turi tik dvi. Ir laukė tos dienos, kai Megė bus tiek paaugusi, kad galės pavaduoti; ir dabar jau mergytė šį tą padaro, kas paprasčiau, bet ketverių metų vaikas naštos nepalengvins. Šeši vaikai, o tik viena mergaitė, ir ta pati mažiausia. Visos pažįstamos ir užjaučia, ir pavydi jai, bet darbas nuo to nepasidaro pats. Siuvinių krepšelyje kalnas nesuadytų kojinių, nauja kojinė ant virbalų, Hiujis jau baigia išaugti visus megztukus, o Džekas dar ne toks didelis, kad galėtų atiduoti jam savuosius.

Tą savaitę, kai Megei suėjo ketveri metai, Padrikas Klieris buvo namie visai atsitiktinai. Avių kirpimas dar nebuvo prasidėjęs, ir jis dirbo pas kaimynus – arė ir sėjo. Šiaip jis buvo avikirpis, tas darbas sezoninis, nuo vasaros vidurio lig žiemos galo, o paskui avys pradeda ėriuotis. Bet jis susirasdavo pakankamai kitokio darbo ir su šeima prasilaikydavo visą pavasarį bei pirmąją vasaros mėnesį: padėdavo prie ėriavimosi, ardavo ar pavaduodavo kokią pieno ūkio savininką, kai reikėdavo melžti po du kartus per dieną. Kur tik gaudavo darbo, ten ir eidavo, palikęs žmoną ir vaikus dideliame name verstis pačius kaip išmano; ir ne taip jau tai buvo žiauru. Ką beveiksi, jei tau nelemta turėti žemės.

Kai jis parėjo saulei jau nusileidus, namie degė lempos ir ant aukštų lubų mirgėdami šoko šešėliai. Berniukai verandoje iš kiemo pusės buvo aptūpę varlę; tik Frenko ten nebuvo, ir Padrikas suprato, kur jis, išgirdęs ritmingą kirvio pokšėjimą prie malkų rietuvės. Eidamas per verandą, bakstelėjo koja Džekui į užpakalį ir nusuko Bobui ausį.

– Eikit padėkit Frenkui prie malkų, tinginių pančiai. Ir kuo greičiau, kol mama nepadavė vakarienės, o kad ne, tai pašukuosiu jums kailius.

Jis linktelėjo Fiona, triūsiančiai prie viryklės; neapkabino, ne-

pabučiavo, nes jam atrodė, kad visokie meilumai tarp vyro ir žmonos dera tik lovoje. Kai su nuaute traukė žemėn purvinus batus, atšokavo Megė nešina jo šlepetėmis, ir jis nusišypsojo mergytei, savotiškai stebėdamasis, kaip ir visada, kai ją pamatydavo. Tokia ji graži, tokie gražūs plaukai; jis suėmė garbaną, ištempė ir paleido – smagu buvo žiūrėti, kaip ji vėl susisuka ir staigiai grįžta į vietą. Pasiėmęs mažylę ant rankų, nusinešė prie ugniakuro, kur stovėjo vienintelė patogi virtuvės kėdė – Vindzoro stiliaus, su pagalvėle, prižišta prie sėdynės. Tyliai atsiduso, atsisėdo ir išsitraukęs pypkę nerūpestingai iškratė pelenus ant grindų. Megė susirangė jam ant kelių, apšivijo rankutėmis kaklą ir pakėlusį vėsų gairių veidelį išitraukė į vakaro žaidimą – stebėjo, kaip pro jo trumpą auksinę barzdą prasišviečia liepsna.

– Na kaip tu, Fija? – paklausė Padrikas Klieris žmoną.

– Gerai, Pedi. Ar jau pabaigėi tą žemutinį sklypą?

– Jau, visą išvariau. Ryt iš pat ryto pradėsiu aukštesnįjį. Na bet ir privargau!

– Aš manau. Ar Makfersonas vėl davė tą kumelę, kur su nikiu?

– Tai žinoma. Ką, gal sau ją užsikars, o man atiduos keršį? Tiesiog rankas nutraukė. Dievaži, tokio nesuvaldomo gyvulio visoj Naujojoje Zelandijoje nerasi.

– Ką padarysi. Senio Robertsono visi arkliai geri, o jau greitai pas jį pereisi.

– Dar greitai. – Jis prisikimšo pypkę rupaus tabako ir išsiėmė skalą iš puodynės, stovinčios netoli viryklės. Kyštelėjo skalą pro dureles, ir ta užsidegė. Padrikas atsilošė kėdėje ir taip smarkiai užsitraukė, kad pypkę net sukliurksėjo. – O kaip tau, Mege, patinka būti ketverių metų? – paklausė dukrelę.

– Labai patinka, tėtė.

– Ar mama tau ką nors padovanojo?

– Oi, tėtė, kaip jūs su mama atspėjot, kad aš noriu Agnėsės?

– Agnėsės? – Jis greitai žvilgtelėjo į Fiją, šypsodamas klausiamai pakėlė antakius. – Tai jos vardas Agnėsė?

– Taip. Ji labai graži, tėtė. Žiūrėčiau ir žiūrėčiau visą dieną.
– Gera dar, kad liko į ką žiūrėti, – piktai pasakė Fija. – Vargšėlė Megė nespėjo dorai nė pamatyt, Džekas su Hiuju pasigriebė.
– Ką gi, berniukai yra berniukai. Ar labai sudraskė?
– Viską bus galima pataisyti. Daug nespėjo, Frenkas juos užklupo.
– Frenkas? O ko jam čia prireikė? Visą dieną turėjo dirbti kalvėje. Hanteris jau klausė sklendžių.

– Jis ir dirbo kalvėj. Buvo tik atėjęs kažkokio daikto, – skubiai pasakė Fija. Padrikas per daug ant Frenko užsisėdęs.

– Oi, tėtė, Frenkas pats geriausias brolis! Jis Agnesę nuo mirties išgelbėjo, o po vakarienės priklijuos jai plaukus.

– Gera, – mieguistai pasakė tėvas, atlošdamas galvą ir užsimerkdamas.

Prieš pakurą buvo karšta, bet jis tartum nė nejautė, tik ant kaktos blizgėjo prakaito karoliukai. Jis susinėrė rankas ant pakaušio ir sėdėjo snūduriuodamas.

Iš Padriko Klierio vaikai ir paveldėjo tankius garbanotus įvairiausių vario atspalvių plaukus, nors nė vienas neturėjo tokių ryškiai raudonų kaip tėvas. Ūgio Padrikas buvo nedidelio, bet visas tartum iš plieninių spyruoklių, palinkusiomis nuo jodinėjimo kojomis, nuo avių kirpimo ištįsusiomis rankomis; ir krūtinė, ir rankos buvo apžėlusios garbanotais auksiniais plaukais, kurie būtų atrode bjaurūs, jeigu būtų buvę juodi. Šviesiai mėlynos akys buvo nuolat prisimerkusios tartum jūreivio nuo žiūrėjimo į tolimas, veidas toks malonus, neįprastai šviesus, kad visiems patikdavo iš pirmo žvilgsnio. Nosis buvo didinga, tikra romėniška nosis, ir turbūt stebino tėvynainius airius, bet juk prie Airijos krantų visais laikais duždavo laivai. Jo kalboje išliko minkštas skubrus Golvėjaus airių akcentas, bet kone dvi dešimtys metų kitame pusrutulyje išpaudė savo žymes – pasikeitė kai kurių garsų tarimas, kalba kiek sulėtėjo tartum tikslėjimas seno laikrodžio, kurį jau reikia prisukti. Jis buvo laimingas – kur kas geriau nei daugelis sugebėjo atremti gyvenimo vargus bei sunkumus, ir nors griežtai žiūrėjo

tvarkos ir šeimą laikė kietai, visi vaikai, išskyrus vieną, jį tiesiog dievino. Jei pristigdavo namuose duonos, jis apsieidavo be duonos; jei reikėdavo naujo drabužio jam ar kuriam iš vaikų, jis apsieidavo be to drabužio. Šitaip meilė parodoma daug geriau nei milijonais lengvai dalijamų bučinių. O būdo jis buvo itin ūmaus, kartą net užmušė žmogų. Bet jam pasisekė; tas žmogus buvo anglas, o Dan Laheiro uoste stovėjo laivas, pasiruošęs su jūros potvyniu išplaukti į Naująją Zelandiją.

Fiona pro virtuvės duris šūktelėjo:

– Vakarienės!

Vienas paskui kitą suėjo berniukai, paskutinis – Frenkas su glėbiu malkų ir sumetė jas į dėžę prie viryklės. Padrikas paleido nuo kelių Megę ir nuėjęs prie stalo atsisėdo jo gale, sūnūs susėdo iš kraštų, o Megė užsirepečkino ant medinės dėžės, kurią tėvas pastatė ant kėdės greta savęs.

Fija prie kito stalo sudėliojo maistą į lėkštes vikriau ir geriau nei kokia padavėja; nešė iškart po dvi lėkštes – pirmiausia Pedžiui, paskui Frenkui, visiems kitiems, paskiausia Megei ir sau.

– Ee! Troškinys! – nusivaipė Stiuartas, imdamas peilį ir šakutę.

– Valgyk, valgyk, – suniurnėjo tėvas.

Didelės lėkštės buvo prikrautos su kaupu: virtos bulvės, troškinta aviena, pupelės ką tik iš daržo, – nieko nepagailėta. Nors vaikai purkštavo, kad neskanu, ar zykę sau patylom, visi, taip pat ir Stiuartas, švariai išdažė lėkštes su duona ir dar suvalgė po kelias riekės, storai užteptas sviestu ir savų agrastų uogiene. Fija atsisėdusi greitosiomis pavalgė troškinio, paskui vėl nuskubėjo prie viryklės ir į dideles galias lėkštes išdėliojo po gerą gabalą pudingo, labai saldaus ir dar su uogiene. Kiekvieną apliejusi karštu garuojančiu pieno kremu, vėl ėmė nešti į stalą lėkštes po dvi iš karto. Pagaliau su atodūsiu atsisėdo; dabar galės valgyti ramiai.

– Oi, kaip skanu! Su uogiene ir kremu! – sušuko Megė, braukydama šaukštuku, kol pro geltoną kremą prasisunkė rausvi ruoželiai.

– Na taip, Mege, vaikeli, juk tavo gimimo diena, mama ir iškepė tavo mėgstamiausią pudingą, – pasakė šypsodamas tėvas.

Dabar jau niekas nesiskundė; nesvarbu koks tas pudingas, jį sukirto pasigardžiuodami. Visi Klieriai buvo smaližiai.

Kad ir valgydami daug krakmolingo maisto, jie nė kiek nestorėjo. Viską sunaudodavo dirbdami ir žaisdami. Daržoves ir vaisius valgė dėl to, kad buvo skanu, tačiau stiprumą palaikė duona, mėsa, bulvės ir karšti miltiniai pudingai.

Paskui Fija visiems pripylė arbatos iš didžiulio arbatinio, ir jie dar kokią valandą sėdėjo prie stalo, gėrė arbatą, kalbėjosi, skaitė; Pedis papsėjo pypkę įkišęs nosį į knygą, pasiimtą iš bibliotekos, ir Bobas buvo įnikęs į knygą, o jaunesnieji vaikai planavo, ką veiks rytoj. Buvo prasidėjusios vasaros atostogos, berniukai jautėsi ištrūkę į laisvę ir nekantravo imtis jiems padalytų darbų apie namus ir darže. Bobas turėjo padažyti, kur reikėjo, namą iš lauko, Džekui ir Hiujui buvo paskirta malkų rietuvė, ūkiniai pastatai ir melžimas, Stiuartui daržas – vienas juokas, palyginti su mokyklos siaubais. Retkarčiais Pedis pakeldavo galvą nuo knygos ir pridurdavo prie sąrašo dar kokią darbą. Fija tylėjo, o Frenkas sėdėjo nuleipęs iš nuovargio ir tik siurbčiojo arbatą, vieną puoduką po kito.

Pagaliau Fija pamojo Megei, kad atsisėstų ant aukštos kėdutės, suraišiojo nakčiai plaukus skudurėliais ir liepė eiti miegoti, nuėjo gulti ir Stiuartas su Hiuju; Džekas ir Bobas išsiprašė, kad dar leistų pašerti šunis; Frenkas nusinešė ant stalo prie viryklės Megės lėlę ir ėmėsi klijuoti jai plaukus. Padrikas pasiražęs užvertė knygą ir padėjo pypkę į didžiulę mirguliuojančią vaivorykštės spalvomis kriauklę, kurią naudojo vietoj peleninės.

– Na, mama, eisiu gult.

– Labanaktis, Pedi.

Fija nurinko indus ir nuo sienos nusikabino didelę cinkuotą geldą. Pasidėjusi ją kitame gale stalo, prie kurio sėdėjo Frenkas, nukėlė nuo ugnies sunkų ketaus puodą ir įsipylė karšto garuojančio vandens. Iš senos žibalo skardinės šliūkstelėjo šalto, įmetusi

muilą su vieline muiline paplakė, kol prisidarė putų, ir pradėjo plauti bei skalauti lėkštes, statyti skiausčias.

Frenkas tvarkė lėlę nepakeldamas galvos, bet kai ant stalo išaugo švarių lėkščių krūva, jis tylom atsistojęs paėmė šluostę ir pradėjo jas šluostyti. Ėjo nuo stalo prie indaujos ir vėl atgal, dirbo mikliai, su įgudimu. Juodu su motina žaidė slaptą ir pavojingą žaidimą, nes viena iš griežčiausių taisyklių Pedžio valdose buvo tikslus pareigų pasiskirstymas. Visi namų darbai priklauso moteriai, ir baigta. Nė vienas iš vyrų tegu nė piršto neprikiša prie moteriško darbo. Bet kas vakarą, Pedžiui nuėjus gulti, Frenkas padėdavo motinai, ir Fija lyg sąmokslininkė atidėliodavo indų plovimą iki tos akimirkos, kai jie išgirsdavo dunkstelint į grindis Pedžio šlepetes. Jei jau Pedis nusimetė šlepetes, į virtuvę jis nebeateis.

Fija švelniai pažvelgė į sūnų.

– Nežinau, ką daryčiau be tavęs, Frenkai, bet geriau jau nepadėtum. Tau bus per maža poilsio iki ryto.

– Nieko, mama, kad pašluostysiu kelias lėkštes, nenumirsiu. Nors tiek tave užvaduosiu.

– Čia mano darbas, Frenkai. Aš nesiskundžiu.

– O, kad mes praturtėtume, tada galėtum pasisamdyti tarnaitę.

– Gera! – Fija nusišluostė paraudusias muilinas rankas ir atsidususi įsisprendė į šonus. Pažvelgė į sūnų kiek susirūpinusiomis akimis – kiekvienas darbininkas pakeiksnoja gyvenimą, o Frenkas tiesiog negali jo pakęsti.

– Frenkai, nekurk didelių planų. Tik blogiau nuo to bus. Mes paprasti žmonės, darbininkai, vadinasi, niekadės nebūsime turtinigi ir neturėsime tarnaičių. Būk patenkintas tuo, kas esi ir ką turi. Šitaip kalbėdamas tu įžaidi tėtę, o jis tikrai to nenusipelnė. Pats žinai. Nei jis geria, nei lošia, tiktai plūkiiasi dėl mūsų visų. Nė penso iš savo uždirbtų pinigų neišleidžia sau. Viskas išeina mums.

Raumeningi pečiai nekantriai truktelėjo, tamsus veidas paniuro, pasidarė atšiaurus.

– Bet kas gi čia bloga, jei aš noriu iš gyvenimo daugiau, negu tik triūsti iki devinto prakaito? Nesuprantu, kodėl negerai norėti, kad tu turėtum tarnaitę.

– Negerai todėl, kad tai neįmanoma! Juk žinai, neturim iš ko toliau leisti tave į mokyklą, o jei nebaigsi mokyklos, ką galėsi dirbti – tik juodą darbą. Iš tavo kalbos, tavo apsirengimo ir rankų matyti, kad esi darbininkas. Bet pūslės delnuose nėra negarbė. Kaip tėtė sako: kieno rankos pūslėtos, žinok, jis garbingas žmogus.

Frenkas nieko nebeatsakė, tik gūžtelėjo pečiais. Visi indai buvo sudėti į vieta; Fija išsitraukė siuvinių krepšelį ir atsistojo prie pakuros, o Frenkas vėl ėmėsi lėlės.

– Vargšėlė Megė! – staiga pasakė jis.

– Kodėl?

– Šiandien, kai tie padūkėliai tapė jos lėlę, ji taip verkė, sakytum visas jos pasaulis būtų sugriuvęs. – Jis pasižiūrėjo į lėlę, jau su plaukais. – Agnė! Ir iš kur ji ištraukė tokį vardą?

– Greičiausiai bus nugirdusi mane kalbant apie Agnės Forteskju-Smit.

– Kai atidaviau jai lėlę, pasižiūrėjo į galvos vidų ir vos nenumirė iš baimės. Akys ją nugąsdino, tik nesuprantu kodėl.

– Megė visada mato, ko nėra.

– Gaila, kad neturim pinigų, taip norėtusi kuo ilgiau leisti mažuosius į mokyklą. Jie tokie protingi.

– Ak, Frenkai. Daug norįs ant mažo atsistojo, – alsiai atsakė motina. Pasipurčiusi ji persibraukė ranka per akis ir įsmeigė adatą į pilkų vilnonių siūlų kamuoliuką. – Nebegaliu. Taip nusivariau, kad nebematau nieko.

– Eik gulti, mama, aš užpūsiu lempas.

– Dar tik prikrausiu krosnį.

– Aš prikrausiu.

Frenkas atsistojo ir atsargiai užkišo puošniąją lėlę už torto formos ant indaujos, kad vėl kas neatsitiktų. Dėl berniukų buvo ra-

mus – nebegriebs, jo jie bijojo labiau nei tėvo, nes Frenkas buvo gana žiaurus. Tas žiaurumas niekad neprasisverždavo prie motinos ir sesers, bet broliai visi nuo jo kentėdavo.

Fija žiūrėjo į jį skaudama širdimi – Frenkas turėjo kažkokio nežaboto atšiaurumo, bus dėl jo bėdos. Kad bent kiek jie su Pedžiu sutartų! Bet amžinai vienam viskas atrodo priešingai negu kitam, ir ginčijasi nuolat. Gal Frenkas per daug ja rūpinasi, per daug prie jos prisirišęs. Jei taip, ji pati kalta. Bet tai reiškia, kad jis myli ją, turi gerą širdį. Nori bent kiek palengvinti jai gyvenimą. Ir vėl Fija sugavo save laukianti nesulaukianti dienos, kada Megė paūgės ir nukels tą naštą Frenkui nuo pečių.

Ji pasiėmė nuo stalo lempą, bet paskui vėl padėjo ir priėjo prie sūnaus – tupėdamas prieš krosnį, Frenkas kišo malkas į didelę pakurą, klibino krosniakaištį. Per baltas jo rankasėjo ryškios venos, gražios plaštakos buvo nenuplaunamai pajuodusios. Droviai ištiesusi ranką, Fija švelniai nubraukė jam nuo akių tiesius juodus plaukus; tik tokią glamonę sau leido.

– Labanaktis, Frenkai, ačiū tau.

Ant sienų šoko ir blaškėsi lempos šešėliai, kai Fija tyliaiėjo iš miegamojo į miegamąjį.

Frenkas ir Bobas miegojo arčiausiame kambaryje; Fija be garso stumtelėjo duris, aukštai pakėlė lempą, ir toji apšvietė dvigulę lovą kampe. Bobas tysojo aukštielninkas, išsižiojęs, virpėdamas ir krūpčiodamas kaip šuo; ji priėjo prie lovos ir pavertė jį ant dešiniojo šono, kol košmaras dar neįsisiautėjęs, ir kiek pastovėjo žiūrėdama. Koks panašumas į Pedį!

Gretimame kambaryje Džekas ir Hiujis kone pinte susipynę. Šitie tai tikri išdykėliai! Nuolat ką nors iškrečia, bet ne iš piktumo. Ji norėjo juos išskirti ir patvarkyti patalą, bet ryškiai rudos garbanotos galvos nesidavė perskiriamos. Fija atsiduso, tesizinau. Ir kaip jie gali pailsėti per naktį šitaip miegodami, – bet jie, regis, nuo to klestėte klesti.

Kambarys, kur miegojo Megė ir Stiuartas, buvo per tamsus ir liūdnas tokiems mažiems vaikams. Sienos nudažytos niūria ruda spalva, ant grindų rudas linoleumas, nė jokio paveikslėlio ant sienų. Kaip ir kituose miegamuosiuose.

Stiuartas buvo apsisukęs atžagariai, ir iš po antklodės tebuvo matyti naktiniais marškiniais aptemptas užpakaliukas ten, kur turi būti galva; veidas ir vėl prispaustas prie kelių, kaip jis ir neuždūsta. Fija atsargiai pakišo ranką po antklode ir sustingo. Vėl šlapias! Ką gi, iki ryto jau ir pagalvė būtinai bus šlapia. Jis visada taip, apsisuka ir vėl apsišlapina. Na bet iš penkių sūnų tik vienas šlapukas – dar ne taip blogai.

Megė buvo susirangiusi į kamuoliuką, įsikišusi į burną nykštį. Skudurėliais suraišioti plaukai išsidraikę aplinkui. Vienintelė dukė. Fija tik probėgšmais nužvelgė ją ir išėjo; Megė jai ne paslaptis, ji bus moteris. Fija žinojo, kas jos laukia, ir nei pavydėjo jai, nei jos gailėjo. Sūnūs kas kita; kiekvienas iš jų – stebuklas, atsiradęs iš jos, moters, kūno. Sunku, kai nėra kas padeda namuose, bet sūnus verta auginti. Tarp sau lygių Pedis yra daugiausia gerbiamas kaip tik dėl jų. Augink sūnus, tai busi tikras vyras.

Fija tyliai uždarė savo miegamojo duris ir pastatė lempą ant komodos. Mikliais pirštais atsisagstė daugybę mažų sagučių nuo aukštos apykaklės iki klubų, paskui nusitraukė žemyn rankoves. Taip pat nusismaukusi apatinį, tik dar tebeglausdama jį prie krūtinės, apsilvilko ilgus flanelinius naktinius marškinius. Ir tik tada, jau padoriai slepiama drabužio, nusimovė apatinį, kelnaites ir nestipriai suvarstyta korsetą. Ant pečių pasklido auksaspalviai plaukai – ji paleido kietai susuktą mazgą ir, išėmusi visus segtukus, sudėjo juos į kriauklę ant komodos. Net ir plaukams, tokiems gražiams, tankiems ir žvilgantiems, labai tiesiems, nebuvo duodama laisvės – Fija užkėlė rankas ir pradėjo skubiai pintis juos į kasą. Paskui pasisuko į lovą, nejučia užgniaužusi kvapą, bet Pedis miegojo, ir ji su palengvėjimu atsiduso. Ne dėl to, kad būtų buvę nemalonu, kai Pedžiui užeidavo noras, nes jis

mylėdavo droviai, švelniai, dėmesingai. Jei Megė būtų bent pora trejetu metų vyresnė... bet dabar turėti daugiau vaikų būtų pernelyg sunku.

2

Sekmadieniais, kai Klieriai važiuodavo į bažnyčią, Megė turėdavo pasilikti namie su kuriuo nors vyresniu berniuku, ir ji laukė dienos, kai jau bus didelė ir taip pat galės važiuoti. Padrikas Klieris manė, kad mažų vaikų nėra ko vežtis į svetimus namus, net jeigu tai Dievo namai. Kai Megė pradės eiti į mokyklą ir išmoks tyliai sėdėti, jai bus galima ir į bažnyčią. Bet ne anksčiau. Taigi kiekvieno sekmadienio rytą Megė labai nelaiminga stovėdavo prie vartų po akacijų krūmu ir žiūrėdavo, kaip visi sėdasi į seną dviratį vežimą, o brolis, paliktas prie jos, dedasi, kad jam baisiausiai smagu išvengti pamaldų. Vienintelis iš Klierių, kuris tikrai džiaugdavosi atsiskyres nuo šeimos, buvo Frenkas.

Religija buvo neatsiejama Pedžio gyvenimo dalis. Kai jis vedė Fiją, katalikų kunigai buvo nepatenkinti, nes Fija priklausė Anglikonų bažnyčiai; nors dėl Pedžio ji atsižadėjo savo tikėjimo, perėiti į jo tikėjimą nesutiko. Sunku pasakyti kodėl – gal dėl to, kad buvo iš Armstrongų, senos pirmųjų atkilėlių, tikrų anglikonų giminės, o Pedis tik skurdžius emigrantas iš Airijos, ir dar ne iš angliškosios jos dalies. Armstrongai apsigyveno Naujojoje Zelandijoje gerokai anksčiau už pirmuosius „oficialius“ kolonistus ir dėl to buvo laikomi aristokratais. Jų akimis žiūrint, Fijos santuoka buvo gėdingas mezaliansas.

Naujosios Zelandijos Armstrongų klaną įkūrė Roderikas Armstrongas, ir labai savotiškai.

Viskas prasidėjo nuo įvykio, atsiliepusio aštuonioliktojo šimt-

mečio Anglijai daugeliu nenumatytų pasekmių – nuo Amerikos Nepriklausomybės karo. Kasmė iki 1776 metų į Virdžiniją ir Šiaurės bei Pietų Karoliną buvo atgabenama daugiau kaip tūkstantis smulkių Britanijos kriminalinių nusikaltėlių, parduotų pagal sutartį darbams, ne ką geresniems už vergiją. To meto britų teisingumas buvo rūstus ir nepalenkiamas: už žmogžudystę, padėgimą, paslaptinę „čiigonavimo“ nusikaltimą ir daugiau kaip šilingo vagystę buvo kariama. Už menkesnius nusizengimus buvo tremiama į Ameriką iki gyvos galvos.

Tačiau kai 1776 metais kelias į Ameriką buvo užkirstas, Anglija atsidūrė nepavydėtinoje padėtyje: nusikaltėlių greitai daugėjo, o išgabenti jų nebebuvo kur. Visi kalėjimai buvo kimšte prikimšti, o kas į juos nebetilpo, tuos suvarė į senus nebenaudojamus laivus, pūvančius upių žiotyse. Reikėjo ko nors griebtis, ir buvo griebtasi. Labai nenoriai, kadangi dėl to teko išleisti keletą tūkstančių svarų, kapitonui Artūrai Filipui buvo įsakyta plaukti į Didžiąją Pietų Žemę. Ėjo 1787 metai. Jo vienuolikos laivų flotilėje išplaukė daugiau kaip tūkstantis nuteistųjų, taip pat jūreivių, karininkų ir jūrų pėstininkų. Toli gražu ne šlovinga laisvės ieškotojų kelionė. Baigiantis 1788 metų sausui, praėjus aštuoniems mėnesiams, kai buvo iškeltos burės Anglijoje, flotilė atplaukė į Botani Bėjų. Jo Beprotiškoji Didenybė Jurgis Trečiasis įsigijo naują sąvartyną savo visuomenės atmatoms – Naujojo Pietų Velso koloniją.

1801 metais Roderikas Armstrongas, vos sulaukęs dvidešimties, buvo nuteistas ištremti iki gyvos galvos. Vėlesnės Armstrongų kartos tvirtino, kad jis buvo kilęs iš Somerseto diduomenės, kuri prarado turtus, įsivėlusį į Amerikos revoliuciją, ir kad buvo išvis nekaltas, bet niekas iš jų nepasistengė atsekti įžymiojo protėvio kilmės. Visi tik šildėsi jo šlovės atspindžiuose ir kiekvienas nuo savęs pridurdavo apie jį kokią pramaną.

Kad ir kokios kilmės ir padėties Anglijoje, jaunas Roderikas Armstrongas buvo tikras padūkėlis. Per visą tiesiog neapsakomą aštuonių mėnesių kelionę iki Naujojo Pietų Velso jis buvo užsi-

spyręs, nesukalbamas kalinys, bet vėliau laivo vyresnybė jį pamėgo už nesutikimą numirti. 1803 metais, kai laivai atplaukė į Sidnėjų, jis ėmė dar pasiučiau elgtis, todėl buvo nugabentas į Norfolką salą, į nepataisomųjų kalėjimą. Jo įveikti nebuvo galima jokiais būdais. Jį marino alkiu, buvo įgrūdę į tokią mažą kamerą, kur neįmanoma nei sėdėti, nei stovėti, nei gulėti; plakė rykštėmis, kol iš jo pasidarė kruvina košė; buvo prirakinę grandinėmis jūroje prie uolos, tegu springsta. O jis tik juokėsi iš savo kankintojų – vieni kaulai ir oda, dengiama nešvarių skarmalų, visai be dantų, kūnas raižyte išraižytas randų, bet nušviestas iš vidaus pagiežos ir pasipriešinimo liepsnos, kurios, atrodė, niekas negali užslopinti. Kiekvienai naujai dienai auštant, jis įsakydavo sau nemirti, o dienai praėjus juokdavosi triumfuodamas, kad tebėra gyvas.

1810 metais Roderikas Armstrongas, sukaustytas viena grandine su kitais katorgininkais, buvo nusiųstas į Van Deimeno Žemę kirsti kelio kietame kaip geležis smiltainyje per dykumą už Hobarto. Pirmai progai pasitaikius, jis prakirto savo kapliu skylę sargybos viršininko krūtinėje; paskui su dešimčia tokių pat kaip jis kalinių sudorojo dar penkis sargybinius, gabalėlis po gabalėlio pjaustydami jiems mėsą nuo kaulų, kol tie išleido paskutinį kvapą staugdami nuo baisiausių kančių. Juk ir katorgininkai, ir jų prižiūrėtojai jau buvo žvėrys, primityvūs padarai, netekę žmogiškų jausmų. Roderikas Armstrongas negalėjo šiaip sau pabėgti, palikdamas savo kankintojus sveikus ar staigiai nužudytus, kaip negalėjo susitaikyti su kalinio dalia.

Vienuolika vyrų, palaikydami jėgas atimtu iš sargybinių romu, duona ir džiovinta mėsa, nusigavo daugelį mylių per miškus, lediniam lietui pliaupiant, ir atėjo į banginių žūklės uostą Hobartą; čia pavogę barkasą leidosi per Tasmano jūrą be maisto, vandens ir be burių. Kai bangos išmetė barkasą į dyką Naujosios Zelandijos Pietų salos vakarinį krantą, gyvi tebuvo Roderikas Armstrongas ir dar du vyrai. Apie tą neįsivaizduojamą kelionę jis niekam nepasakodavo, bet žmonės pašnibždomis pakalbėdavo, kad tie

trys išliko gyvi tik todėl, kad nužudė ir suvalgė savo silpnesnius bendrus.

Tai atsitiko praėjus devyneriems metams po Roderiko Armstrongo ištrėmimo iš Anglijos. Jis dar buvo jaunas, bet atrodė kaip šešiasdešimtmetis. Kai Naujojoje Zelandijoje nuo 1840 metų ėmė kurtis pirmieji persikėlėliai, gavę oficialų leidimą, Armstrongas jau buvo užgyvenęs geras žemes Pietų salos Kenterberio apygardoje, „vedęs“ maorę ir tapęs tėvu trylikos gražių vaikų, pusiau polineziečių. Apie 1860 metus Armstrongai jau buvo aristokratai, leido sūnus mokytis į privilegijuotas Anglijos mokyklas ir savo suktumu bei godumu ne kartą įrodė, kad tikrai yra neeilinio, pavojingo žmogaus palikuoniai. 1880 metais Roderiko vaikaitis Džeimsas sulaukė dukters Fionos, vienintelės dukters iš penkiolikos vaikų.

Fija gal ir pasigesdavo griežtesnių protestantiškų apeigų, įprastų iš vaikystės, bet niekam to nesisakė. Pedžio religinius įsitikinimus ji visai pakentė ir eidavo su juo klausyti mišių, taip pat žiūrėjo, kad ir vaikai garbintų tik katalikų Dievą. Bet katalikų tikėjimo taip ir nepriėmė, todėl kasdienybė nebuvo labai šventa, jai trūko tokių bruoželių kaip malda susėdus prie stalo ir einant gulti.

Be tos vienintelės kelionės į Vehainą prieš pusantrų metų, Megė niekur nebuvo toliau nuo namų kaip daržinė ir kalvė slėnyje. Tą rytą, kai pirmą kartą turėjo eiti į mokyklą, ji taip jaudinosi, jog išvėmė, ką buvo suvalgiusi pusryčių, ir reikėjo ją vėl, nusivedus į miegamąjį, nuprausti ir perrengti. Gražutį naują mėlyną jūreivišką kostiumėlį su didele balta apykakle žemėn, ir vėl ji su savo bjauria ruda pusvilnone suknele sagutėmis susegtu stačiu kaklu, tokiu ankštu, kad net smaigia.

– Ir dėl Dievo meilės, Mege, kitąkart, kai pajusi, kad vemsi, tuoj sakyk! Nesėdėk, kol jau bus po viskam ir man reikės tą bjaurastį valyti ir plauti! O dabar paskubėk, nes jei nueisi po skambučio, sesuo Agata tikrai tave prilups. Gražiai elkis ir klausyk brolių!

Kai Fija pagaliau išleido Megę pro duris, įdavusi seną krepšėlį su priešpiečiais – duonos su uogiene, Bobas, Džekas, Hiujis ir Stiuartas jau net trypė iš nekantrumo prie vartų.

– Greičiau, Mege, pavėluosim! – šūktelėjo Bobas, sukdamas į kelią.

Megė bėgom pasileido broliams iš paskos.

Buvo truputis po septynių, ir švelni ryto saulė šildė jau kelias valandas; rasa nuo žolės buvo nenudžiūvusi tik pačiame šešėlyje. Vehaino kelias buvo ratų vėžės, dvi tamsiai raudono molio juostos, atskirtos ryškios žalumos rėžio. Iš abiejų pusių aukštoje žolėje žydėjo daugybė baltų kalijų ir oranžinių nasturtų, jos augo palei tvarkingas medines tvoras, trukdančias įkelti koją į svetimą nuosavybę.

Bobas visada eidavo į mokyklą dešiniųjų tvorų viršumi, veršėnikę užsidėjęs ant galvos, užuot nešęsis ant nugaros. Kairioji tvora priklausė Džekui, o trims mažiesiems Klieriams liko pats kelias. Iš daubos, kur stovėjo kalvė, užlipę ant ilgo stataus kalno, kur kirtosi Robertsono ir Vehaino keliai, jie pridusę stabtelėjo valandėlę, ir penkios ryškios galvelės sušvito plunksninių debesų fone. Dabar geriausias kelio gabalas – į pakalnę; jie susiėmė už rankų ir nušokavo žemyn žaliu, gėlėmis apaugusiu šlaitu, gailėdamiesi, kad nėra laiko pralįsti pro pono Čepmeno tvoros apačią ir nusiridenti žemyn kaip akmenukams.

Nuo Klierių namų iki Vehaino buvo penkios mylios, ir kai Megė pamatė tolumoje telegrafo stulpus, jai buvo visai pakirtę kojas ir nusmukusios kojinės. Klausydamasis, ar dar negirdėti varpelio, Bobas nekantriai žvilgčiojo, kaip ji bidzena iš paskos, vis pasitempdama kelnaites ir gaudydama kvapą. Išraudęs veidelis po plaukų kupeta neįprastai nublyško. Atsidusęs Bobas padavė savo veršėnikę Džekui ir pasitrynė delnus į kelnes.

– Eikš, Mege, panėšėsiu ant kupros, – suniurnėjo jis, piktai žvelgdamas į brolius – tegu nemano, kad jis praskydo.

Megė užsiropštė jam ant nugaros, prisitraukė aukščiau, kad galėtų kojomis apsikabinti liemenį, ir palaimingai priglaudė gal-

velę prie brolio kaulėto peties. Dabar jau patogiai galėjo pasižiūrėti į Vehainą.

O pasižiūrėti nelabai buvo į ką. Vehainas, išsimėtęs abipus gudronuoto kelio, buvo iš tikro didelis kaimas. Didžiausias namas čia viešbutis, dviejų aukštų, su kiltine stogine, dengiančia nuo saulės šaligatvį prie namo; toliau ši stoginė, laikoma stulpų, ėjo palei visą nutekamąjį griovį. Antras didelis pastatas buvo parduotuvė, kuri taip pat galėjo pasigirti stogine ir dar dviem ilgais mediniais suolais praeiviams pailsėti po visokių prekių prigrūstomis vitrinomis. Priešais savivaldybę stovėjo vėliavos stiebas, o jo viršūnėje plakėsi nušiurusi, išblukusi valstybinė vėliava. Garažų miestely nebuvo, nes dar labai nedaug kas turėjo ekipažus su varikliu, užtat netoliese nuo savivaldybės stovėjo kalvė, už jos arklidės ir degalinė greta lovio arkliams girdyti. Vienintelis pastatas visoje gyvenvietėje, kuris iš tikrųjų krito į akį, buvo keista ryškiai žydra labai neangliškos išvaizdos kavinė; visi kiti namai buvo nudažyti nuosaikia ruda spalva. Greta viena kitos stovėjo miesto mokykla ir anglikonų bažnyčia, o tiesiai priešais – Šventosios Širdies vienuolyno bažnyčia ir parapijos mokykla.

Klieriams skubant pro parduotuvę, suskambo katalikų mokyklos varpelis, ir tuoj storesniu balsu jam atsiliepė didelis varpas ant stulpo priešais miesto mokyklą. Bobas pasileido risčia, ir jie įbėgo į žvyruotą kiemą, kai apie penkiasdešimt vaikų jau rikiavosi į eiles priešais nedidukę vienuolę, turinčią rankoj ploną lanksčią rykštę, aukštesnę už ją pačią. Nelaukdamas paliepimo, Bobas nusivedė saviškius pro mokinių eiles ir sustojo pakrašty, išmeigęs akis į rykštę.

Kad Šventosios Širdies vienuolynas dviejų aukštų, ne iškart buvo matyti, nes jis stovėjo gan atokiai nuo kelio už tvoros. Viršutiniajame aukšte gyveno keturios Gailestingųjų seserų ordino vienuolės; vienos, ekonomės, vaikai niekada nematydavo; trys dideli kambariai apačioje buvo mokyklos klasės. Apie visą tą stačiakampį ėjo plati dengta veranda – kai lydavo, vaikams čia buvo leidžiama

ramiai pasėdėti per pertraukas ir suvalgyti priešpiečius, o saulėtomis dienomis buvo uždrausta ir koją įkelti. Keli dideli figmedžiai teikė pavėšį erdviam kiemui, o už namo, kiek slėsniau, buvo apskrita pievelė, vadinama „kriketo aikšte“, nes ten ir buvo žaidžiamas kriketas.

Nekreipdami dėmesio, kad iš jų patyliukais kikeną vaikai rikiuotėje, Bobas ir jo broliai nė nepakrutėjo, kol visi suėjo į vidų, seseriai Ketrinai išklerusiu mokyklos pianinu barbenant „Tėvų tikėjimą“. Tik tada, kai už durų pradingo paskutinis vaikas, sesuo Agata, kuri lig tol stovėjo kaip įbesta, žengė prie laukiančių Klierių, o jos sunkūs vilnoniai sijonai valdingai šlavė kiemo žvyrą.

Megė žiūrėjo išvertusi akis, nes pirmąsyk matė vienuolę. Ir tikrai buvo į ką pažiūrėti: trys lopinėliai gyvo kūno – veidas ir rankos, o daugiau akinamai baltas krakmolytas gobtuvas ir antkrūtinis virš juodų juodžiausio plačių plačiausio drabužio klosčių, drūtas liemuo apjuostas plačiu odiniu diržu, o nuo jo sagties – metalinio žiedo – nukaręs stambus medinis rožinis. Sesers Agatos oda buvo pasidariusi raudona nuo itin smarkaus prausimosi ir dėl to, kad aštrūs kaip peilio ašmenys gobtuvo kraštai taip apverždavo veidą, jog tarsi atskirdavo jį nuo kūno ir vargiai begalėjai jį pavadinti veidu; ant smakro, kuris negailestingai gobtuvo spaudžiamas buvo pasidaręs dvigubas, kuokštais žėlė gyvaplaukiai. Lūpų visai nebuvo matyti, iš rūpesčio buvo sučiauptos taip kietai, kad atrodė tik brūkšnys – nelengva būti Kristaus sužadėtine šitoje kolonijoje pasaulio krašte, kur net metų laikai mainosi atžagariai, kai įžadus esi davus prieš penkiasdešimt metų mieloje malonioje Kilarnio abatijoje. Abiejose nosies pusėse raudonavo dvi dėmelės, žiauriai įspaustos apskritų plieniniais rėmeliais akinių, iš už kurių įtariai ir piktai žvelgė blyškiai mėlynos akys.

– Na, Robertai Klieri, kodėl pavėlavot? – suriko sesuo Agata sausu, anaip tol nebe airišku balsu.

– Dovanokit, sesuo Agata, – visas sustingęs atsakė Bobas, neatitraudamas melsvai žalių akių nuo siūbuojančios rykštės galiuko.

– Kodėl pavėlavot? – pakartojo ji.

– Dovanokit, sesuo Agata.

– Pirma naujų mokslo metų diena, Robertai Klieri, tai aš manyčiau, kad bent jau šiandien galėjai pasistengti ateit laiku.

Megė drebėjo, bet sukaupė drąsą.

– Ak, nepykite, viskas per mane, – sucypė ji.

Blyškiai mėlynos akys nukrypo nuo Bobo ir ėmė skvarbyti Megę, o toji stovėjo žvelgdama kuo nekalčiausiai, nes nežinojo, kad sulaužė pirmąją taisyklę, kurios reikia laikytis mirtinoje dvikovoje, nesibaigiančioje tarp mokinių ir mokytojų: nesakyk, kol nepaklaus. Bobas staigiai įspyrė jai į koją, ir ji pašnairavo į brolių nieko nesuprasdama.

– Kodėl per tave? – paklausė vienuolė: taip atšiauriai su Mege niekas nebuvo kalbėjęs.

– Na aš prie stalo susivėmiau, ir viskas perėjo iki pat kelnaičių, tai mama mane turėjo nuprausti ir pervilkti kitais drabužėliais, todėl ir pavėlavom, – be užuolankų paaiškino Megė.

Sesers Agatos išraiška liko kaip buvus, tik lūpos ištįso it ištempta iki galo spyruoklė ir kiek palinko rykštės galiukas.

– Kas čia tokia? – paklausė ji Bobą taip, tarsi Megė būtų koks nematytas bjaurus vabalas.

– Dovanokit, sesuo Agata, čia mano sesuo Megana.

– Tai ateičiai jai išaiškink, Robertai, kad yra tokių dalykų, apie kuriuos tikri džentelmenai ir damos nekalba. Ir nieku gyvu niekada negalima minėti jokio apatinio drabužio, vaikai iš padorių namų savaime turėtų šitai žinoti. Ištieskit rankas, visi.

– Bet, sesuo Agata, čia aš kalta! – gaudžiai sušuko Megė, tiesdama rankutes delnais į viršų, kaip buvo mačiusi tūkstantį kartų namuose brolius darant juokais.

– Nutilk! – pro dantis iškošė pasisukdama į ją sesuo Agata. – Man visiškai vis tiek, kuris iš jūsų kaltas. Pavėlavote, todėl visi turite būti nubausti. Šeši kirčiai, – paskelbė ji nuosprendį lygiu balsu, net pasigardžiuodama.

Siaubo apimta žiūrėjo Megė, kaip Bobas tvirtai laiko ištiestas rankas, o ilga rykštė švilpčioja taip greitai, kad nespėji nė akimis susekti, ir šaižiai pliaukši į delną, į švelnų jautrų minkštimą. Po pirmo kirčio išsoko raudonas rumbas; kitas kirtis kliuvo prie pat pirštų, į dar jautresnę vietą, ir trečias – į pirštų galiukus, kur odoje daugiausia jautrių taškelių, nebent tik lūpose jų dar daugiau. Sesuo Agata žinojo, ką daro. Dar trys kirčiai kliuvo antrajai Bobo rankai, paskui sesuo Agata ėmėsi Džeko, kuris stovėjo greta. Bobas išblyško, bet nei aiktelėjo, nei sukrutėjo, taip pat laikėsi ir kiti broliai, kai atėjo jų eilė, net tykus ir švelnus Stiuartas.

Kai rykštė pakilo virš Megės rankučių, ji nejučia užsimerkė, kad nepamatytų, kaip nusileis. Tačiau skausmas buvo lyg sprogi-mas, delną sakytum ugnis nudegino iki pat kaulo, nutvilkė iki alkūnės, ir tada rėžė kitas kirtis, o kai skausmas pasiekė petį, paskutinis kirtis per pirštų galelius, smilktelėjęs tuo pačiu keliu, nudiėgė širdį. Megė kietai sukando apatinę lūpą, iš gėdos ir išdidumo neleido sau pravirkti ir buvo taip įniršusi ir pasipiktinusi dėl neteisybės, jog nedrįso atsimerkti ir pažvelgti į seserį Agatą; pamoka pasiekė tikslą, nors iš esmės ne tą, kurio norėjo sesuo Agata.

Skausmas nutyko tik per priešpiečius. Visą rytą Megė pratūnojo baimės ir glumo migloje, nieko nesuprasdama, kas aplinkui sakoma ir daroma. Įgrūsta į paskutinį suolą mažųjų klasėje, ji iki pat ilgosios pertraukos nematė, kas sėdi greta; ir pertrauka neatnešė palengvėjimo – ji susitraukusi stovėjo Bobui ir Džekui už nugarų kiemo kampe. Tiktai Bobui griežtai paliepus, suvalgė motinos įdėtą duoną su agrastų uogiene.

Kai vėl paskambino pamokoms ir Megė susirado vietą rikiuotėje, akys jau buvo prasiblaiviusios ir ėmė suvokti, kas dedasi aplink. Gėda dėl bausmės dar graužė nė kiek ne mažiau, bet ji laikė galvą iškėlusi ir dėjos nepastebinti, kaip kitos mergaitės kuždasi, kumščiodamos viena kitą.

Sesuo Agata stovėjo priešais rikiuotę su savo rykšte, sesuo Diklena slankiojo vaikams už nugarų, sesuo Ketrina, atsisėdusi prie

pianino, kuris stovėjo prie jaunesniųjų mokinių klasės durų, pradėjo skambinti „Pirmyn, Kristaus kariai“ pabrėžtinai maršo taktu. Iš tiesų tai buvo protestantų giesmė, bet per karą pasidarė visiems bendra. Mieli vaikučiai žygiuoja, tarsi iš tikrųjų būtų kareivėliai, didžiuodamasi pagalvojo sesuo Ketrina.

Sesuo Diklena buvo tiksli sesers Agatos kopija, tik penkiolika metų jaunesnė, o sesuo Ketrina vienintelė iš visų trijų vienuolių dar turėjo šį tą žmogiška. Ji buvo tik trisdešimties su trupučiu, aišku, airė, ir įsiliepsnojęs jos uolumas dar nebuvo visai užgesęs; jai dar teikė džiaugsmo mokymas, ir susižavėjusiuose į save atkreiptuose veideliuose tebematė nemarųjį Kristaus paveikslą. Bet ji mokė vyresnius vaikus, kurie, sesers Agatos manymu, jau buvo ganėtinai gavę mušti, kad net tokios jaunos ir atlaidžios mokytojos priežiūroje elgtųsi gerai. Pati sesuo Agata mokė mažiausius, idant saviškai suformuotų to žalio molio protus ir širdis, vidurinės klasės buvo paliktos seseriai Diklenai.

Saugiai pasislėpusi paskutiniame suole, Megė išdrįso žvilgtelėti į greta sėdinčią mergytę. Į baikštų jos žvilgsnį atsakė plati bedantė šypsena, išsprogintos didelės juodos akys tamsiame, kiek blizgančiame veide. Ji tiesiog pakerėjo Megę, pripratusią prie šviesios odos, nes netgi Frenkas, nors tamsiaakis ir tamsiaplaukis, odą turėjo labai baltą; ir suolo draugė pasirodė Megei pati gražiausia mergaitė pasaulyje.

– Kuo tu vardu? – puse burnos sumurmėjo tamsioji gražuolė – ji graužė pieštuko galą ir spjaudė atplaišėles į tuščią įdubą, skirtą rašalinei.

– Megė Klieri, – pašnibždom atsakė jai Megė.

– Kas ten dabar! – pasigirdo sausas šaižus balsas nuo pirmųjų suolų.

Megė krūptelėjo, suglumusi apsidairė. Dusliai stuktėlėjo dvidešimties vaikų vienu kartu padėti pieštukai, tyliai sušnarėjo pastumti į šoną brangūs popieriaus lapeliai, kad slapčiom būtų galima pasidėti ant suolo alkūnes. Megei širdis apmirė pajutus, kad

visi į ją žiūri. Tarpusuoliu skubinosi sesuo Agata; Megę apėmė tokia didelė baimė, kad jei tik būtų buvę kaip, būtų dūmusi lauk kiek kojos neša. Bet už nugaros buvo vidurinėsios klasės pertvara, iš abiejų pusių supo suolai, o priešais stovėjo sesuo Agata. Megės rankos ant suolo gniaužėsi nuo stingdančios baimės, iš susitraukusio veidelio į vienuolę žvelgė didžiulės akys.

– Tu kalbėjaisi, Megana Klieri?

– Taip, sesuo Agata.

– Ir ką gi tu sakei?

– Pasisakiau savo vardą ir pavardę, sesuo Agata.

– Savo vardą ir pavardę! – pašaipiai pakartojo vienuolė apžvelgdama vaikus, tartum ir jie būtų turėję jausti tokią pat panieką. – Mat, vaikai, kokia mums garbė! Mūsų mokykloje atsirado dar viena iš Klierių padermės ir nebeiškenčia neapsiskelbusi, kas ji tokia! – Ji vėl atsisuko į Megę. – Atsistok, tu laukine neišmanėle, kai su tavim kalbuos! Ir ištiesk rankas.

Megė sunkiai atsistojo, ilgos garbanos švystelėjo per veidą ir vėl nukrito už nugaros. Ji desperatiškai gniaužė sunertas rankas, bet sesuo Agata nė nepakrutėjo, tik stovėjo ir laukė, laukė, laukė... Pagaliau Megę prisivertė ištiesti rankas, bet kai rykštė pakilo, atitraukė jas dusdama iš baimės. Sesuo Agata suleido pirštus į tankius Megės plaukus ant pakaušio ir prisitraukė ją artyn, visai prie pat siaubingų akinių.

– Ištiesk rankas, Megana Klieri!

Tie žodžiai buvo ištarti mandagiai, šaltai, negailestingai.

Megė išsižiojo ir apvėmė visą sesers Agatos abito priekį. Vaikai kaip vienas aikelėjo pasibaisėję, sesuo Agata stovėjo raudonu iš įsiūčio ir nustebimo veidu, o ta šlykštinė lašėjo nuo juodų klosčių ant grindų. Tada ji puolė tvoti Megę rykšte kur pakliuvo, o Megę užsidengusi veidą rankomis gūžėsi kampe ir vis dar žiaukčiojo. Kai sesuo Agata taip pailso, kad jau nebekilo ranka su rykšte, ji parodė į duris.

– Eik namo, tu bjauri bukaprote, – ištarė ji, pasisuko ant kulnų ir išėjo pro sesers Diklenos klasę.

*Jis jautė Megę šalia, bet ne kaip ką nors atskira,
ir troško padaryti ją amžinai savo dalimi, gyvu audiniu,
kuris yra jis pats, o ne greta esanti, tik su juo susijusi būtybė.*

Rašytoja COLLEEN MCCULLOUGH (Kolin Makalou, 1937–2015) – viena žymiausių visų laikų australių. Už nuopelnus šalies kultūrai jai suteiktas Australijos nacionalinės vertybės titulas. Ji – daugiau nei dvidešimties romanų ir detektyvų autorė, pagal jos kūrinius pastatytas ne vienas kino filmas ir serialas. Tačiau skaitytojų atmintyje ji – visų pirma kultinio romano „Erškėčių paukščiai“ autorė.

„Erškėčių paukščiai“ – antrasis rašytojos romanas, pasirodęs dar 1977 m. Šiuo metu visame pasaulyje jo parduota daugiau nei 33 milijonai egzempliorių. Tai vienas garsiausių ir populiariausių visų laikų romanų, tikras epas, kuriame – beveik visa XX a. Australijos istorija, gyvenimo sankloda ir žmonių santykiai. Kaitra spengiančiame fone – trijų vienos šeimos kartų likimas, kurio centre – uždrausta, neįmanoma jaunos merginos Megės ir katalikų kunigo Ralfo de Brikasaro meilė. Ši meilė, užsimezgusi dar Megės vaikystėje, lydi ją per visą gyvenimą; jos negali užgesinti nei bažnyčios draudimai, nei mylimojo atsižadėjimas, nei santuoka. Nesvarbu, kad ambicingo dvasininko kelias iš Australijos nuveda jį į Romą ir Vatikaną, o švelni ir mylinti Megė širdimi ir kūnu susijusi su atokiu Drohedos ūkiu, – niekas, nei laikas, nei atstumas, nei draudimai, neįstengia išskirti vienas kitam skirtų žmonių. Megės ir Ralfo meilės istorija – viena iš tų, kurios neįmanoma pamiršti, viena iš tų, kurios įkvepia ir lieka su skaitytoju visam laikui.

Egzotiška Australijos gamta visą gyvenimą trunkančios aistros fone, meilės ir pareigos kova, mirtis ir ištvermė. „Erškėčių paukščiai“ – drąsus ir psichologiškai tikslus pasakojimas apie didingą meilę, įveikiančią visas kliūtis ir trunkančią tol, kol esame gyvi. Romanas, sėkmingai išlaikęs laiko egzaminą.

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt